

Chương 4 : Em Một (Dân)

Tình Yêu

Tôi xin nói đến vấn đề em Một, vấn đề tình yêu.

Vào lối tháng 9, 1947, tại Sài Gòn, tôi mới vào học lớp *Math Elem.* Bữa nọ, Bác Bảy, sau này là cha vợ của tôi, có nhờ tôi kèm, chỉ dẫn bài vở giùm cho em Một vì em yếu về toán. Lúc đó, tôi học trường Chasseloup Laubat, em Một đang học Nữ học đường, trường Gia Long. Em Một và tôi đều được anh chị Minh nuôi đi học và cùng ở chung một nhà đường Leon Combes, sau này là Suong Nguyệt Ánh. Một là em của chị Minh, tôi là em anh Minh. Sau một thời gian chỉ dẫn và giúp em Một làm bài vở, chúng tôi quyến luyến và quý mến nhau. Không bao lâu sau đó chúng tôi thấy buồn vì nghĩ đến tương lai hai đứa không còn ở gần nhau được vì tôi có ý định muốn đi học đại học bên Pháp sau khi đậu tú tài đôi. Chúng tôi buồn ngủi, lo lắng mãi.

Ngày mà tôi nhận được thư Cao ủy phủ Pháp báo tin cấp cho tôi học bổng đi học bên Pháp là ngày tôi và gia đình rất vui mừng vô số kể, nhưng cũng là ngày tôi và em Một thật lo âu và sầu não. Hai đứa bàn tính với nhau mãi về việc này, nhưng không thấy có giải pháp nào thật thỏa đáng. Sau cùng tụi này chỉ biết hẹn viết thư nhau cho thường, và chúng tôi mong sao tôi học nhanh, thật nhanh trong thời gian thật ngắn, rồi trở về, chúng mình sẽ gặp lại. Hai đứa âm thầm mến nhau trong mỗi tình đầu, nhưng cố gắng giữ kín vì sợ gia đình đôi bên biết hoặc để ý thì có thể nguy lắm. Cha mẹ tôi rất gắt. Đặc biệt, Ba tôi dặn tôi nhiều lần : không nên nghĩ đến chuyện lập gia đình trước khi học thành tài xong, và trước khi có công ăn việc làm vững chắc. Tôi vẫn nhớ lời khuyên đó mãi, nhưng tôi cũng không thể quên em Một của tôi được.

Khi từ giã ra đi ở bến tàu tại Khánh hội, trước khi lên tàu Champollion, tôi thấy em Một rất xúc động nhưng cố gắng dằn lòng, cố gắng

giữ lại, tránh khóc trước mặt gia đình trong lúc tiễn đưa. Sau khi tôi đến Pháp, em Một và tôi trao đổi nhau thơ từ nhớ nhung rất thường. Có một lúc, em Một dặn tôi gửi thư về địa chỉ ở trường Pétrus Ký thay vì gửi về nhà. Lúc đó em Một học lớp *Seconde* trường Pétrus Ký. Tôi nghĩ ở nhà chắc có ai để ý đến sự liên lạc của tụi này.

Vào 1950, ở Sài Gòn thường có sinh viên xuống đường biểu tình, gây nhiều xáo trộn trong việc học hành. Việt nam vẫn còn là thuộc địa Pháp theo quy chế "độc lập trong Liên hiệp Pháp." Một bữa nọ, sinh viên biểu tình chung quanh dinh Gia Long, phủ Thủ tướng Trần Văn Hữu. Lính giữ trật tự bắn dọa để giải tán sinh viên, nhưng không may, có sinh viên Trần Văn Ôn bị tử thương. Sinh viên xuống đường biểu tình. Sinh viên cũng tập trung trong các trường lớn để phản đối chánh phủ. Chánh phủ ra lệnh đóng cửa trường Pétrus Ký.

Sau khi trường bị đóng cửa khá lâu, em Một xin và được Ba của Một thuận cho em Một tiếp tục học bên Pháp. Trong lúc đó, tôi sẵn sàng giúp lập hồ sơ, xin trường học, lo chỗ ở và đứng ra bảo lãnh (*correspondant*). Sau cùng, em Một được sang Pháp vào đầu năm 1951, vào mùa đông, đi cùng với chị Thê, bạn học tại Pétrus Ký.

Em Một được phân nhận vào *Lycée Molière* gần *Métro Ranelagh* ở tại Paris, quận 16, cùng một quận với trường *Janson de SAILLY* mà tôi đang học. Một ở nội trú tại *Institution Boileau* dành cho nữ sinh viên... Mỗi cuối tuần, thứ bảy hoặc chúa nhật, tôi đến thăm và có khi lãnh ra để giải trí, đi dạo thành phố Paris, có khi đi *picnic* nếu trời tốt. Sau khi đậu tú tài I Một theo học lớp quản trị (*secrétaire de gestion - administrative assistant*).

Lập Gia Đình – Con Gái Đầu Lòng

Vào mùa hè 1953, một năm trước khi tôi thi đậu ra trường kỹ sư điện, tôi xin phép cha mẹ đôi bên cho phép làm đám cưới tại Paris.

Lúc đầu, ba má tôi vẫn khuyên nên chờ đến khi có công ăn việc làm rồi sẽ cưới sau.

Fiancés

Tôi phải năn nỉ và giải thích đủ điều gần ba tháng mới được cha mẹ tôi chấp thuận. Ông và Bà Dubel, một cặp vợ chồng Pháp, cùng ở chung một building, đã biết chúng tôi từ lâu, đứng ra thay mặt cha mẹ đôi bên đề hướng dẫn và chứng kiến lễ thành hôn. Ngày 18 tháng 7, 1953, chúng tôi làm lễ thành hôn tại Tòa Hành chánh Quận 14, Thành phố Paris.

Vào buổi chiều, chúng tôi đãi tiệc tại nhà, đường *Rue des Plantes*, Paris 14. Tham dự lễ thành hôn và tiệc cưới có Ông bà Dubel, anh chị LN Diệp, Marie Odendal và chồng, anh Chánh, anh Bảy, anh Thược, Chị Băng Tuyết, em Chín, em Mười, hai em ruột của tôi, và vài bạn khác, v.v...

Trước Tòa Hành chánh Quận 14, Paris

Tại nhà, Rue des Plantes, Paris

*Phát-Dan với O.B. Dubel
Tại nhà, Rue des Plantes, Paris
(Với Ông Bà Dubel)*

Tại nhà, Rue des Plantes, Paris

Vào tháng 9, 1955, vợ chồng chúng tôi rất vui mừng mà có một con gái đầu lòng tên Phương - Élise. Tên Élise do bà Dubel, bà mẹ đỡ đầu đặt. Chúng tôi còn là sinh viên, có gia nhập Hợp tác xã Sinh viên Paris, *Copar (Coopérative des Étudiants Parisiens)*. Copar đã chăm sóc chu đáo và ân cần sức khỏe cho mẹ con, cung cấp ẩm thực bồi dưỡng đặc biệt cho mẹ con, cấp quần áo, dụng cụ cần thiết và cho rất nhiều đồ chơi cho em bé.

*Bé Élise 4 tháng
(và đưa cháu gái con anh chị Minh)*